ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 20.5.2020 г.
COM(2020) 513 final

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно националната програма за реформи на Кипър за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Кипър за 2020 г.

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно националната програма за реформи на Кипър за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Кипър за 2020 г.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики[1], и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси[2], и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

(1) На 17 декември 2019 г. Комисията прие годишната стратегия за устойчив растеж, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2020 г. Тя взе надлежно предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 17 декември 2019 г. Комисията прие също доклада за механизма за предупреждение, в който беше посочено, че Кипър е една от държавите членки, за които ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната.

(2) Докладът за Кипър за 2020 г.[3] беше публикуван на 26 февруари 2020 г. В него бяха оценени напредъкът на Кипър в изпълнението на специфичните за страната

[1] ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.
[2] ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.
[3] SWD(2020) 512 final.

препоръки, приети от Съвета на 9 юли 2019 г.[4], последващите действия във връзка с препоръките, приети през предходните години, както и напредъкът на Кипър по отношение на неговите национални цели по стратегията „Европа 2020“. В доклада беше включен и задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, чиито резултати също бяха публикувани на 26 февруари 2020 г. Анализът на Комисията ѝ даде основание да заключи, че в Кипър са налице прекомерни макроикономически дисбаланси. По-специално, много високият дял на необслужваните кредити оказва тежест върху финансовия сектор и високото равнище на натрупания частен, публичен и външен дълг тежи на икономиката, в контекста на умерен потенциален растеж.

(3) На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви официално световна пандемия от COVID-19. Това е тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве, която засяга гражданите, обществата и икономиките. Тя поставя националните здравни системи под силен натиск, причинява смущения в световните вериги за доставки, нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене и се отразява отрицателно на различни сектори. Застрашени са работните места и доходите на хората, както и стопанската дейност на предприятията. Пандемията предизвика сериозно икономическо сътресение, от което вече има значителни последици в Европейския съюз. На 13 март 2020 г. Комисията прие съобщение[5], в което се призовава за координирани икономически мерки в отговор на кризата, включващи всички участници на национално равнище и на равнището на Съюза.

(4) Редица държави членки обявиха извънредно положение или въведоха спешни мерки. Всички спешни мерки следва да бъдат строго пропорционални, необходими, ограничени във времето и в съответствие с европейските и международните стандарти. Те следва да подлежат на демократичен надзор и независим съдебен контрол.

(5) На 20 март 2020 г. Комисията прие Съобщение относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за стабилност и растеж[6]. Както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 и член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1467/97, клаузата улеснява координирането на бюджетните политики в период на драстичен икономически спад. В своето съобщение Комисията излага пред Съвета становището си, че предвид очаквания драстичен икономически спад вследствие на разпространението на COVID-19 настоящите условия позволяват активирането на клаузата. На 23 март 2020 г. министрите на финансите на държавите членки се съгласиха с оценката на Комисията. Активирането на общата клауза за дерогация позволява временно отклонение от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план. Във връзка с корективните мерки на Пакта за стабилност и растеж Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория. Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на държавите членки да се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат, като същевременно дава възможност на Комисията

[4] ОВ C 301, 5.9.2019 г., стр. 117.
[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

и на Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката в рамките на Пакта.

(6) Необходими са постоянни действия за ограничаване и контрол на разпространението на пандемията, за повишаване на устойчивостта на националните здравни системи, за смекчаване на социално-икономическите последици чрез мерки за подкрепа на предприятията и домакинствата и за гарантиране на подходящи здравословни и безопасни условия на труд с оглед на възобновяването на икономическата дейност. Съюзът следва да използва пълноценно различните инструменти, с които разполага, за да подкрепи усилията на държавите членки в тези области. Успоредно с това държавите членки и Съюзът следва да работят съвместно, за да подготвят мерките, необходими за връщането към нормалното функциониране на нашите общества и икономики, както и към устойчивия растеж, интегрирайки наред с другото зеления преход и цифровата трансформация и вадейки всички поуки от кризата.

(7) Кризата, свързана с COVID-19, изтъкна гъвкавостта, която предлага единният пазар по отношение на адаптирането към извънредни ситуации. За да се гарантират обаче бърз и плавен преход към етапа на възстановяване и свободното движение на стоки, услуги и работници, извънредните мерки, които възпрепятстват нормалното функциониране на единния пазар, трябва да бъдат премахнати веднага щом престанат да бъдат абсолютно необходими. Текущата криза разкри необходимостта от планове за готовност за действие при кризи в здравния сектор, като тази готовност включва по-специално подобрени стратегии за покупка, диверсифицирани вериги на доставки и стратегически запаси от основни консумативи. Тези елементи са изключително важни за разработването на по-обхватни планове за готовност за действие при кризи.

(8) Законодателят на Съюза вече измени съответните законодателни уредби[7], предоставяйки на държавите членки възможността да мобилизират всички неизползвани ресурси от европейските структурни и инвестиционни фондове, за да могат да се справят с извънредните последици от пандемията от COVID-19. Тези изменения ще осигурят допълнителна гъвкавост, както и опростени и рационализирани процедури. За да се намали натискът върху паричните потоци, за счетоводната година 2020—2021 държавите членки могат също така да се възползват от 100-процентово съфинансиране от бюджета на Съюза. Кипър се насърчава да използва пълноценно тези възможности, за да помогне на лицата и секторите, които са най-силно засегнати от предизвикателствата.

(9) Възможно е социално-икономическите последици от пандемията да бъдат разпространени неравномерно в страната поради различните модели на специализация, по-специално в регионите, зависещи в голяма степен от туризма и в по-общ план от стопански дейности, за които е необходим пряк контакт с

---

[7] Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5) и Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19 (ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1).

потребителите. Това води до риск от разширяване на териториалните различия в Кипър. В съчетание с риска от временни смущения в процеса на сближаване между държавите членки настоящата ситуация изисква целенасочени мерки на политиките.

(10) На 7 май 2020 г. Кипър представи своята национална програма за реформи за 2020 г. и своята програма за стабилност за 2020 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.

(11) За Кипър понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж и правилото за дълга.

(12) В своята програма за стабилност за 2020 г. правителството планира влошаване на номиналното салдо от излишък в размер на 1,7 % от БВП през 2019 г. до дефицит от 4,3 % от БВП през 2020 г. Предвижда се дефицитът да намалее до 0,4 % от БВП през 2021 г. След като намаля до около 95,5 % от БВП през 2019 г., съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да се повиши до 116,8 % през 2020 г. съгласно програмата за стабилност за 2020 г. Макроикономическата и фискалната перспектива се характеризират с високата степен на несигурност, породена от пандемията от COVID-19. Освен това съществуват специфични за отделните държави рискове, които са в основата на бюджетните прогнози, а именно експлицитните условни задължения и потенциалните нужди от финансиране на държавните болници през първите години от прилагането на Националната здравноосигурителна система.

(13) В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза Кипър прие бюджетни мерки за увеличаване на капацитета на здравната си система, за ограничаване на пандемията и за облекчаване на положението на засегнатите в особена степен хора и сектори. Съгласно програмите за стабилност за 2020 г. тези бюджетни мерки възлизат на 4,4 % от БВП. Мерките включват укрепване на здравните услуги с допълнителен бюджет от до 0,5 % от БВП, субсидиране на заплатите за задържане на щатния персонал в случай на временно преустановяване на стопанските операции (2,7 % от БВП) и подпомагане на доходите за малките предприятия и самостоятелно заетите лица (0,3 % от БВП). Освен това Кипър обяви мерки, които, макар и да нямат пряко отражение върху бюджета, ще допринесат за подпомагане на ликвидността на предприятията, включително например отсрочването на плащането на ДДС за срок от два месеца. Като цяло мерките, предприети от Кипър, са в съответствие с насоките, изложени в съобщението на Комисията относно координиран икономически отговор на разпространението на COVID-19. Цялостното прилагане на тези мерки, последвано от пренасочване на фискалните политики към постигане на разумни средносрочни фискални позиции, когато икономическите условия позволяват това, ще допринесе за запазването на фискалната устойчивост в средносрочен план.

(14) Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2020 г. при непроменени политики салдото на консолидирания държавен бюджет на Кипър се очаква да бъде -7 % от БВП през 2020 г. и -1,8 % през 2021 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да достигне 115,7 % от БВП през 2020 г. и 105 % през 2021 г.

(15) На 20 май 2020 г. Комисията публикува доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора, поради неспазване на правилото за дълга от страна на Кипър през 2019 г. и планираното нарушение на прага на дефицита от

3 % от БВП през 2020 г. Като цяло анализът показва, че критерият за дълга, определен в Договора и в Регламент (ЕО) № 1467/1997, е изпълнен, докато критерият за дефицита не е изпълнен.

(16) Кипър отговори на разпространението на COVID-19 с редица мерки за смекчаване на икономическите последици от кризата. На 15 март 2020 г. правителството предложи програма за финансова подкрепа за опазване на общественото здраве и за гарантиране на икономическото оцеляване на предприятията и работодателите. Програмата предвижда средства в размер на 100 милиона евро за финансово подпомагане на сектора на здравеопазването за борба с пандемията, включително за наемането на допълнителен персонал от лекари, медицински сестри и помощен персонал, както и за оборудване и инфраструктура. В него се определят редица мерки в подкрепа на предприятията чрез повишаване на ликвидността, например схеми за подпомагане на предприятията и самостоятелно заетите лица, както и временно преустановяване на плащанията на ДДС за дружествата**.** Пакетът включва и специална подкрепа в размер на 11 милиона евро в помощ на възстановяването на туристическия сектор.

(17) Кризата, свързана с COVID-19, показва необходимостта от насочване на инвестиции към подобряване и модернизиране на общественото здравеопазване, възстановяване на капацитета и осъществяване на реформата на здравеопазването. Новата система на здравеопазване предлага по-добър достъп до услуги за първична медицинска помощ, подходящи насоки и лечение въз основа на клинични протоколи. В нея се предвижда също така предоставяне на всеобщо право на достъпни здравни услуги в контекста на разпространението на COVID-19. В Кипър е изготвен план за действие при извънредни ситуации във връзка с пандемията и са предоставени допълнителни ресурси за предотвратяване и управление на въздействието на инфекцията и разпространението на заразата. В средносрочен план Кипър трябва да насочи инвестиции към повишаване на ефективността, достъпността и цялостната устойчивост на системата на здравеопазване. Допълнителните ресурси за здравната система ще предотвратят бъдещ недостиг на медицински персонал, важни медицински консумативи и инфраструктура. Безпроблемното прилагане на реформата на здравеопазването, както е планирано, е от основно значение за осигуряването на достъп до здравеопазване и всеобщо здравно осигуряване. Цифровите решения в областта на здравеопазването и новите приложения ще допринесат за по-бързото разгръщане на услугите на електронното здравеопазване и подобряването на консултациите от разстояние и механизмите за предупреждение. От жизненоважно значение са политиките за подобряване на капацитета на болниците, условията на труд на здравните работници и гарантирането на използването на лични предпазни средства, тестване, лекарства и медицински изделия. Интегрирането с дългосрочните грижи и първичните и общностните грижи е от решаващо значение в контекста на демографските промени и в подкрепа на най-уязвимите лица, включително хората с увреждания.

(18) След последователни положителни промени на пазара на труда през последните години, поради кризата на общественото здраве сега Кипър ще бъде изправен пред предизвикателства по отношение на равнището на заетост. Необходими са допълнителни усилия, за да се сведе до минимум социално-икономическото въздействие на кризата. Кипър вече е приел спешни мерки, включително

режими на работа при непълно работно време и увеличаване на обезщетенията за безработица за самостоятелно заетите лица. Важно ще бъде да се запази заетостта и да се гарантира прилагането на обявените мерки, в тясно сътрудничество със социалните партньори. Укрепването на капацитета на публичните служби по заетостта с постоянен персонал ще бъде от ключово значение, по-специално като се запази непрекъснатостта на услугите на съветниците по заетостта по силата на временни договори, чийто срок изтича през втората половина на 2020 г. По този начин ще се избегне поставянето на услугите под допълнителен натиск и ще се осигури ефикасна подкрепа за наскоро останалите без работа лица и за други уязвими групи, като например младите хора, незаети с работа, учене или обучение, дългосрочно безработните лица и лицата с увреждания. Подкрепата за прехода от училище към работа и по-специално достигането до младите хора изискват допълнително внимание, тъй като наскоро дипломиралите се могат да срещнат допълнителни трудности при намирането на работа.

(19) Разпространението на COVID-19 изисква подходящи мерки за смекчаване на социалното въздействие и за подпомагане на доходите на домакинствата и за подкрепа на бързото възстановяване на икономиката. Според прогнозата на Комисията безработицата се очаква да нарасне до 8,6 % през 2020 г., а през 2021 г. да спадне до предходните 7,5 % Очаква се значително намаляване на външното търсене на услуги, тъй като се очаква секторът на туризма да бъде особено силно засегнат от кризата. Следва да се осигури подходящо заместване на доходите за всички засегнати работници и самостоятелно заети лица, включително тези, които се сблъскват с пропуски по отношение на достъпа до социална закрила. Схемите за социална закрила трябва да защитават трудово заетите лица, самостоятелно заетите лица и безработните. Съществува възможност за укрепване на цялостната система за социална закрила, за да се предотврати увеличаването на равнищата на бедност и неравенство, по-специално чрез достигане до най-уязвимите, включително децата, неактивните лица, недекларираните работници и хората с мигрантски произход.

(20) Насърчаването на гъвкави схеми на работа с участието на социалните партньори, особено под формата на дистанционна работа, е от голямо значение. В краткосрочен план те ще подкрепят работниците с непредвидени отговорности за полагане на грижи за деца и други лица на издръжка, като в дългосрочен план те ще улеснят повторното навлизане на пазара на труда на големия дял на неактивните жени поради отговорностите за полагане на грижи. Тъй като възрастните хора и хората с хронични заболявания са с увеличени рискове от тежки заболявания, породени от вируса, инвестирането в качествени услуги за дългосрочни грижи е от голямо значение, за да се гарантира непрекъснатото им предоставяне и ефективност в краткосрочен и средносрочен план.

(21) Подобряването на качеството, ефикасността и приложимостта на пазара на труда на образованието и обучението е от решаващо значение в този контекст на криза и за да се гарантира бързо възстановяване на пазара на труда. Оказването на съдействие на хората да придобият подходящи умения е дори още по-важно в период, в който повече хора може да загубят работните си места и трябва да са готови за преход от едно работно място към друго след това. Ограниченията на мобилността подчертаха предизвикателствата, свързани с ниските равнища на цифровите умения в Кипър. Това оказва отрицателно въздействие върху дейностите онлайн, като например дистанционната работа, дистанционното

обучение и използването на услуги в областта на електронното здравеопазване. Равният достъп до инфраструктурата, свързана с информационните технологии, и до интернет, включително за учащите се в неравностойно положение, заедно с добре обучени учители, са от ключово значение за качественото цифрово образование и дистанционното обучение. За справяне с ниските общи резултати в областта на образованието и обучението и за подобряване на уменията в по-общ план е от съществено значение да се продължи с образователната реформа, като се инвестира в решения за цифровото обучение, учене в процеса на работа и стажантско обучение, както и в развиването на уменията на учителите и обучителите да използват ефективно инструментите на информационните технологии. Има възможност за преодоляване на слабите резултати по отношение на основните умения, както и за повишаване на участието в обучението за възрастни. За да се ускори прилагането, програмите за преквалификация биха могли, доколкото е възможно, да бъдат предназначени за използване онлайн и след това, когато пандемията е под контрол, да включат физическото присъствие, когато това е целесъобразно.

(22) За времетраенето на кризата и през следкризисния период са необходими и ще бъдат необходими значителни средства за подкрепа на предприятията. Осигуряването на адекватен достъп до финансиране и ликвидност е от съществено значение, особено за малките и средните предприятия (МСП), за да се поддържа функционирането на предприятията и хората да запазят работните си места. При разработването и прилагането на тези мерки трябва да се вземе предвид устойчивостта на банковия сектор. Кипър въведе специална схема за подпомагане на малките предприятия, която субсидира изплащането на заплатите на предприятията с най-много петима работници. Освен това суспендирането на увеличените вноски за националната здравна система и отлагането на плащането на данъци (напр. ДДС) ще облекчи непосредствения натиск. От съществено значение са бързата административна координация, практическата подкрепа и ефективната комуникация относно подкрепата, с която разполагат МСП, в сътрудничество със структурите за подкрепа на МСП и бизнес организациите. Ускоряването на договорните плащания от страна на публичните органи може също така да спомогне за подобряване на паричния поток на МСП. Новосъздадените и разрастващите се предприятия може да се нуждаят от специфична подкрепа, например под формата на капиталови дялове на публични институции и стимули за фондове за рисков капитал, за да увеличат инвестициите си в тези предприятия. Важно е да се изпълнят мерките за подкрепа на собствения капитал, подготвени преди кризата (кипърски енергиен фонд, съвместен инвестиционен фонд).

(23) За да се насърчи икономическото възстановяване, ще бъде важно да се даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да се насърчават частните инвестиции, включително чрез съответни реформи. Опазването и ефективното използване на природните ресурси на страната е от първостепенно значение за осигуряването на устойчиво икономическо възстановяване и бъдещ растеж. За да се запази привлекателността на страната за туристите, е необходимо тя да се справи с предизвикателствата, свързани с прехода към зелена енергия, ефективното управление на отпадъците и водите и опазването на природата и биологичното разнообразие. Въпреки че вече са започнали значителни инвестиции, в тези области приоритетно трябва да се насочат повече инвестиции. Кипър е изправен пред значителни предизвикателства по отношение на постигането на своята цел за 2030 г. по

отношение на емисиите на парникови газове, които не са обхванати от системата на ЕС за търговия с емисии. Тези предизвикателства трябва да бъдат преодолени чрез планиране и своевременно приемане на допълнителни мерки в съответствие с националния план в областта на енергетиката и климата. Тези мерки ще изискват инвестиции, по-специално в области като енергията от възобновяеми източници, енергийната ефективност и устойчивия транспорт, които също могат да спомогнат за осигуряването на силен стимул за екологична икономика. Кипър трябва да подобри и системата си за управление на отпадъците и кръговата икономика. Генерирането на отпадъци продължава да бъде значително по-високо от средното за ЕС, докато коефициентът на рециклиране остава значително по-нисък от средния за ЕС. Процентът на депониране на отпадъци също е много висок. Управлението на водите и на отпадните води, особено в градските райони, е неефективно. Сушите и недостигът на вода са важни проблеми и една неубедителна политическа реакция би могла да окаже въздействие върху икономиката на селските райони и туризма на страната. Програмирането на Фонда за справедлив преход за периода 2021—2027 г. би могло да помогне на Кипър да преодолее някои от предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика, по-специално на териториите, обхванати от приложение Г към доклада за страната. Това ще позволи на Кипър да използва този фонд възможно най-пълноценно.

(24) Значението на съвременната цифрова инфраструктура, всеобщият достъп до интернет и наличието на цифрови услуги стана очевидна при ограниченията на мобилността, свързани с COVID-19. Инвестициите в цифровата икономика са от съществено значение за повишаване на производителността и за стимулиране на икономическото възстановяване след кризата. Кипър се нарежда на едно от последните места по отношение на индекса на Комисията за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI) 2020 г. Само 45 % от кипърците на възраст между 16 и 74 години притежават поне основни умения в областта на цифровите технологии и специалистите по ИКТ все още представляват по-малък дял от работната сила в сравнение със средната стойност за ЕС (2,7 % спрямо 3,9 %), което възпрепятства разгръщането на потенциала на цифровата икономика. Ниска е степента на взаимодействието онлайн между публичните органи и гражданите, като само 51 % от кипърците взаимодействат онлайн. Равнището на електронната търговия (т.е. МСП, които продават онлайн, оборотът от електронна търговия и трансграничните онлайн продажби) се подобрява (31,8 през 2019 г. спрямо 29,4 през 2018 г.), но все още е под средната стойност за ЕС от 40,1 (на 100).

(25) Кипър може допълнително да подобри своята система за научни изследвания и иновации с цел подпомагане на растежа на производителността и на необходимия цифров и екологичен преход в един сценарий след пандемията. Ниската степен на усвояване на капацитета за научни изследвания и иновации от страна на предприятията се отразява неблагоприятно на конкурентоспособността на Кипър. Подобряването на сътрудничеството между академичните и бизнес средите и търговската реализация на резултатите от научните изследвания остават основните пречки и изискват предприемането на спешни действия. Въпреки това, неотдавнашните мерки, като създаването на нов отдел за научни изследвания и иновации, назначаването на нов заместник министър на научните изследвания, иновациите и политиката в областта на цифровите технологии, както и новата национална стратегия за научни изследвания и иновации за периода 2019—2023 г., която определя по-висока цел

за интензивност на научните изследвания и иновациите от 1,5 % от БВП до 2023 г. (спрямо сегашните 0,56 %), са обещаващи стъпки.

(26) Справянето с агресивното данъчно планиране е от ключово значение за подобряването на ефективността и справедливостта на данъчните системи, както се посочва в препоръката за еврозоната от 2020 г. Разпространяването на отрицателните последици от стратегиите на данъкоплатците за агресивно данъчно планиране налага координирани национални действия, които да допълват законодателството на Съюза. Икономическите доказателства сочат, че данъчните правила на Кипър се използват за целите на агресивното данъчно планиране. Кипър предприе стъпки за справяне с този проблем чрез прилагането на международни и европейски инициативи и предприемането на някои допълнителни национални мерки. Въпреки това характеристиките на системата, като липсата на удържани при източника данъци върху изходящите дивиденти, плащанията на лихви и авторски и лицензионни възнаграждения от дружества, базирани в Кипър, към граждани на трети държави и правилата за корпоративна данъчна регистрация могат да продължат да улесняват агресивното данъчно планиране. Необходимо е внимателно наблюдение на схемата за приспадане на фиктивните лихви. И накрая, две схеми — Scheme for Naturalisation of Investors in Cyprus by Exception и Residence by Investment Scheme (схема за натурализация на инвеститори в Кипър по изключение и схема за разрешение за пребиваване в Кипър срещу инвестиране) — са включени в списъка на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) като източник на потенциално висок риск от злоупотреба с тях.

(27) Ефективната правосъдна система продължава да бъде ключов фактор за привлекателна, благоприятна за инвестициите и бизнеса икономика и ще бъде от решаващо значение в процеса на възстановяване. Значителната неефективност в съдебната система продължава да се отразява отрицателно на изпълнението на договорните задължения и пречи на бързото разрешаване на граждански и търговски дела. Огласени бяха поредица от реформи за решаването на най-критичните проблеми в съдебната система в Кипър, по-специално остарелите гражданско-процесуални правила и цифровизацията на съдилищата, приключването на множеството натрупани за разглеждане дела и липсата на обучение през цялата кариера на съдиите, но напредъкът остава бавен.

(28) Укрепването на устойчивостта и ефективността на публичната администрация е от ключово значение за осигуряването на бързо и ефективно изпълнение на мерките за възстановяване от пандемията от COVID-19, предприети в Кипър. Подобряването на координацията между централното и местното управление и преодоляването на разпокъсаността и неефективността на местно равнище са необходими, за да се отстранят пречките за съгласувано изпълнение, инвестиции и предоставяне на услуги в страната. Постигането на напредък в цифровизацията на публичната администрация е от ключово значение, за да се осигури непрекъснатост на собствената стопанска дейност, както и непрекъснат и ефективен достъп до обществени услуги за гражданите и предприятията.

(29) Докато настоящите препоръки са насочени към справяне със социално-икономическото въздействие на пандемията и улесняването на икономическото възстановяване, специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г., приети от Съвета на 9 юли 2019 г., обхващаха също реформи, които са от съществено значение за справяне със средносрочните и дългосрочните структурни предизвикателства. Тези препоръки продължават да бъдат актуални и ще

продължат да бъдат наблюдавани през целия годишен цикъл на европейския семестър през следващата година. Това се отнася и за препоръките относно свързаните с инвестициите икономически политики. Тези препоръки следва да бъдат взети предвид при стратегическото програмиране на финансирането по линия на политиката на сближаване за периода след 2020 г., включително за смекчаващи мерки и стратегии за премахване на мерките, свързани с настоящата криза.

(30) Запазването на цялостната стабилност на банковата система и управлението на рисковете за финансовата стабилност са от съществено значение за преодоляването на кризата, свързана с COVID-19, и за подпомагане на икономиката. Въпреки че стабилността на банковия сектор се подобри значително през последните години, пандемията поставя под натиск банките чрез увеличаване на кредитния риск и на натиска върху рентабилността и капитализацията. Слабостите и предизвикателствата произтичат от свръхзадлъжнелия частен сектор и високото равнище на необслужваните заеми, което ограничава обхвата на кредитната подкрепа. Банковият сектор в Кипър се нарежда на второ място по равнище на необслужваните заеми в еврозоната. Поради това усилията за намаляване на необслужваните заеми продължават да бъдат приоритет, по-специално по отношение на „наследените необслужвани заеми“, които бяха значително просрочени още преди началото на кризата с COVID-19. За постигането на тази цел от съществено значение е напредъкът по отношение на държавното дружество за управление на активи (KEDIPES), включително по отношение на неговия организационен модел и стратегия. Основната цел на схемата ESTIA е да подкрепя и защитава уязвимите заемополучатели, но продължава да е от съществено значение за постигане на баланс между тази цел и подобряването на културата на плащане. В това отношение укрепването на изпълнението на исканията и насърчаването на използването на рамката за несъстоятелност ще спомогне за поддържането на устойчиво преструктуриране на лошите заеми. Освен това намаляването на изоставането при издаването на актове за собственост чрез прилагане на структурно решение за справяне с недостатъците на системата за прехвърляне на собственост (т.е. издаването и прехвърлянето на актове за собственост) остава важна задача.

(31) Продължаващите усилия за укрепване на рамката за предотвратяване и санкциониране на корупцията са от ключово значение за гарантиране на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19, и за постигане на ефективно, отговорно и прозрачно отпускане и разпределяне на средства и ресурси. Докато в момента се изпълнява план за действие срещу корупцията, все още се очаква приемането на ключови мерки и законодателство, по-специално на проектите на закони за повишаване на прозрачността при вземането на публични решения, създаването на независим орган срещу корупцията, докладването на корупцията и защитата на лицата, подаващи сигнали за нередности. Все още предстои да бъдат изпълнени разпоредбите, свързани с бюджетната независимост на правното ведомство, разделението на функциите и процедурите за набиране на персонал.

(32) Европейският семестър осигурява рамката за непрекъсната координация на политиките в областта на икономиката и заетостта в Съюза, която може да допринесе за постигане на устойчива икономика. Държавите членки направиха преглед на напредъка по изпълнението на целите на ООН за устойчиво развитие

(ЦУР) в своите национални програми за реформи за 2020 г. Гарантирайки цялостното изпълнение на препоръките по-долу, Кипър ще допринесе за напредъка към постигането на ЦУР и за общите усилия за осигуряване на конкурентоспособна устойчивост в Съюза.

(33) Тясната координация между икономиките в икономическия и паричен съюз е от ключово значение за бързото възстановяване от икономическото въздействие на COVID-19. Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и като вземе предвид политическите насоки на Еврогрупата, Кипър следва да гарантира, че неговите политики са в съответствие с препоръките за еврозоната и са координирани с тези на останалите държави членки от еврозоната.

(34) В контекста на европейския семестър за 2020 г. Комисията изготви подробен анализ на икономическата политика на Кипър, който беше публикуван в доклада за страната за 2020 г. Тя оцени също така програмата за стабилност за 2020 г. и националната програма за реформи за 2020 г., както и предприетите последващи действия във връзка с препоръките към Кипър от предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Кипър, но и тяхното съответствие с правилата и насоките на Съюза предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.

(35) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2020 г., като становището му[8] е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.

(36) С оглед на задълбочения преглед, направен от Комисията, и тази оценка Съветът разгледа националната програма за реформи за 2020 г. и програмата за стабилност за 2020 г. Настоящите препоръки отчитат нуждата от справяне с пандемията и улесняване на икономическото възстановяване като първа необходима стъпка за коригиране на дисбалансите. Препоръките, пряко насочени към макроикономическите дисбаланси, установени от Комисията съгласно член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011, са отразени в препоръки 1, 3 и 4,

ПРЕПОРЪЧВА на Кипър да предприеме следните действия през 2020 и 2021 година:

1. В съответствие с общата клауза за дерогация, да предприеме всички необходими мерки за ефективно справяне с пандемията, поддържане на икономиката и подпомагане на последващото възстановяване. Когато икономическите условия позволяват това, да провежда фискални политики, насочени към постигане на разумни средносрочни фискални позиции и гарантиране на устойчивостта на дълга, като същевременно засилва инвестициите. Да укрепи устойчивостта и капацитета на системата на здравеопазването, за да гарантира качествени и достъпни услуги, включително чрез подобряване на условията на труд на здравните работници.

2. Да осигури подходящо заместване на доходите и достъп до социална закрила за всички. Да укрепи публичните служби по заетостта, да насърчава гъвкави схеми на работа и да подобри приложимостта на пазара на труда на образованието и обучението.

[8] Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

3. Да осигури адекватен достъп до финансиране и ликвидност, особено за малките и средните предприятия. Да даде приоритет на готови за изпълнение публични инвестиционни проекти и да стимулира частните инвестиции, за да се ускори икономическото възстановяване. Да насочи инвестициите към екологичния и цифровия преход, по-специално към чистото и ефективно производство и използване на енергия, управлението на отпадъците и водите, устойчивия транспорт, цифровизацията, научните изследвания и иновациите.

4. Да засили действията за справяне с характеристиките на данъчната система, които улесняват агресивното данъчно планиране от страна на физически лица и многонационални дружества. Да подобри ефикасността и цифровизацията на съдебната система и на публичния сектор.

Съставено в Брюксел на година.

За Съвета
Председател